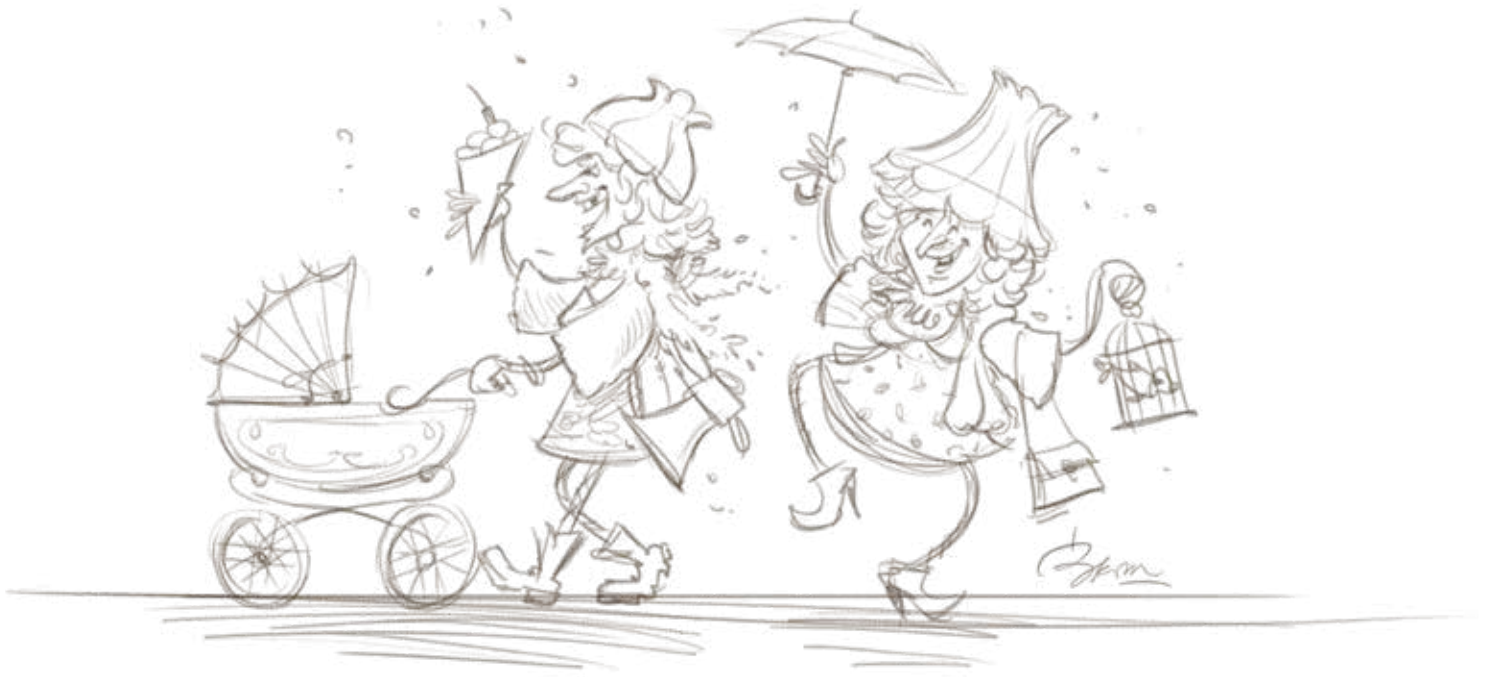

NOIG

AALST CARNAVAL VROEGER EN NU

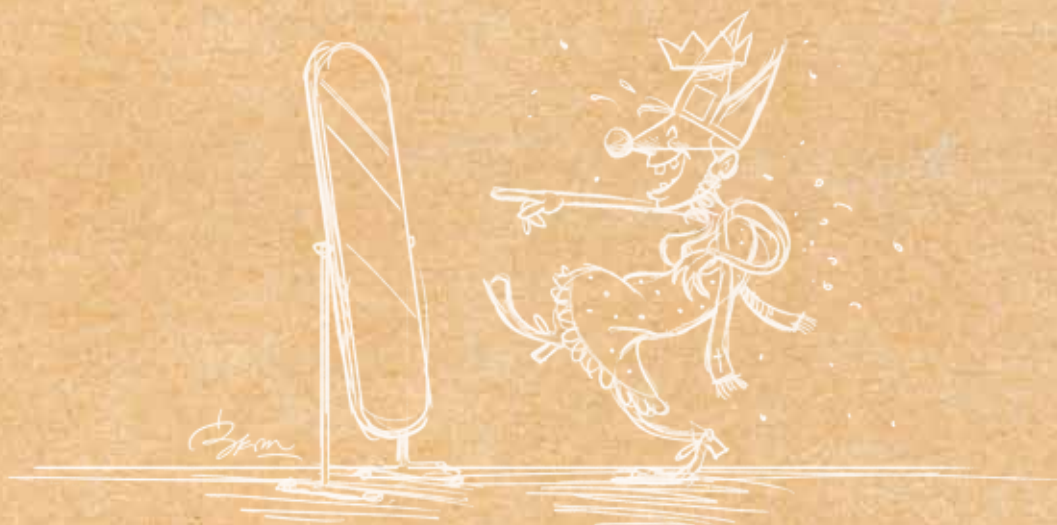
JAN MOENS & JAN LOUIES

CHRISTOPH D'HAESE - BRAM LEYMAN - KATRIEN WAUTERS

BORGERHOFF
& LAMBERIGTS

'WEIR LACHEN MÈ ALLES', OF NIET?

'Geef eenieder maar zijn kost, dat zijn oren tuiten. De waarheid mag gezegd worden en de onwaarheid ook, als het maar geestig gezegd wordt'

- Marcel De Bisschop, gewezen burgemeester

Wie de oorsprong van bepaalde gebruiken of tradities tracht te achterhalen, wil zo ver mogelijk teruggaan in de geschiedenis. Toch blijft dit vaak gissen. Voor carnaval is dat niet anders. Veel auteurs zijn van oordeel dat de carnavalviering haar wortels heeft in de vruchtbaarheidsrituelen van Kelten en Germanen. Tijdens die feesten verdreef men de boosaardige wintergeesten en werden lente en zomer, en dan liefst een vruchtbare zomer, verwelkomd.

In de middeleeuwen zijn er tal van vieringen, gespreid over de hele winterperiode, die de kenmerken hebben van de feestelijkheden zoals wij ze nu kennen tijdens de drie vastenavondsdagen. Denk maar aan: allerheiligenavond (31 oktober), Sint-Maarten (11 november), Sinterklaas (6 december), Kerstmis (25 december), Onnozele-Kinderen (28 december), nieuwjaarsdag (1 januari), Driekoningen (6 januari), Maria-Lichtmis of Maria-Reiniging (2 februari), schrikeldag (29 februari), halfvasten, 1 april en zelfs de dagen voor Pasen.

De specifieke benamingen 'vastenavond' en 'vastenavondsdagen' stammen uit de late middeleeuwen en duiden meer bepaald op de dagen rond Aswoensdag. Om deze feestelijke dagen van elkaar te onderscheiden, creëerde men ook verschillende benamingen. Vastenavondzondag, Mannekeszondag, Rendag, Vettezondag en zondag *Quinquagesima* doelen op de zondag voor Aswoensdag. *Cleen Vastenavond*, *Cleinen Vastenavond*, *Vetten Dinsdag* of *Vetten Dyssendach* (*Mardi Gras*) wijst op de dinsdag voor Aswoensdag. *Groet Vastenavond*, Groot Vastenavond of *Sotternyensonntag* werd gebruikt om de vastenavondviering op de eerste zondag van de vasten, zondag *Quadragesima*, aan te duiden. Ook in Aalst was deze zondag destijds dé vastenavondzondag. De vastenavondsdagen werden ook omschreven als de *Smetsdage*. De week waarin de vastenavondsdagen voorkomen, van zondag *Quinquagesima* tot zondag *Quadragesima*, werd ook wel de *Duivelsweke* genoemd.

De duur van de vastenavondsdagen varieerde ook door de tijden heen. In 1733 was het in Aalst de gewoonte dat men vanaf acht dagen voor vastenavond verkleed de stad op stelten zette.

Vanaf 1770 vermelden verordeningen steeds uitdrukkelijker de dagen waarop openbare dansfeesten en maskerades in het kader van vastenavond toegelaten of verboden werden.

VASTENAVOND... OF IS HET VASTELAVOND?

Het verschil tussen vastenavond met een 'n' en vastelavond met een 'l' zit hem in de mening over de herkomst van het feest. 'Vastenavond' heeft een christelijke connotatie omdat de term rechtstreeks naar de vasten verwijst. 'Vastelavond' heeft het Oudgermaanse woord *faseln* in zich, wat een oudere en minder kerkelijke oorsprong laat vermoeden. Om de wintergeesten te verjagen moest men lawaai maken, schrikaanjagende maskers dragen en in vreemde kledij wild dansen, vuur stoken. . . de Germanen noemden dit *faseln*. Men zou het vandaag kunnen omschrijven als: zwansen, kletsen, onzin verkopen. Uit dit *faseln* zou het woord 'vastelavond' ontstaan zijn. Het komt in de Nederlanden al in 1290 voor.

Vastenavond duikt in Aalst voor het eerst op in 1432, als tijdsaanduiding van een steekspel dat gehouden werd. Vandaag spreekt men echter in het Aalsterse dialect nog steeds over *vastelauved*. Carnaval is een synoniem van vastenavond. Het woord zou in Italië zijn ontstaan als benaming voor het feest dat gevierd werd tijdens de vastenavondsdagen. 'Carnaval' wordt vandaag meer gebruikt dan 'vastenavond'. Hoewel het begrip 'carnaval' ontstond in de tiende eeuw, is de term van vrij recente datum. Hij duikt in de Nederlandse taal pas op in 1673, in het tijdschrift *Hollandse Mercurius*.

Fragment uit *Le Roman d'Alexandre* (14de eeuw).

In Aalst verschijnt het woord 'carnaval' in 1797. Het wordt vermeld in de eerste in het Frans gestelde vastenavondverordening onder het Franse bewind. De verordening heeft het over '*...les jours de cette année destinés au divertissement, et connus sous le nom de Carnaval...*'

DE OMGEKEERDE WERELD

Los van de taalkundige discussie over vastelavond-, vastenavond- of carnaval hebben deze feesten als opvallendste kenmerk het fenomeen van 'de omgekeerde wereld', de tijdelijke omkering van de bestaande verhoudingen in de samenleving, waarin op ironische en sarcastische wijze getoond wordt hoe het niet moet wanneer straks weer de orde hersteld zal zijn. Er werden spotheerschappijen ingesteld met een volledige hiërarchie, er werd schijnrecht gesproken, men vermomde zich, er was een stoet of een schijnprocessie waarbij deelnemers zich losbandig gedroegen, er werden al dan niet geparodieerde steekspelen georganiseerd, toneelstukken werden opgevoerd, absurde toespraken uitgesproken en 'schimpdichten' gezongen. Dit alles ging gepaard met overvloedig drank- en voedselverbruik.

DE KERKELIJKE ZOTTENFEESTEN

Sinds de tiende eeuw zijn er gedocumenteerde berichten bewaard (vaak opgesteld door tegenstanders) over door kloostergemeenschappen en kapittelkerken georganiseerd feestelijk vermaak in de overgang van winter naar lente. Bekend zijn de kerkelijke zottenfeesten, in het kerklatin *festum fatuorum*, *festum stultorum* en *festum hypodiaconorum* genoemd, het ezelsfeest of *festum asinorum* en het feest van de kinderbisschop of *festum puerorum*. Het waren eet- en drinkpartijen die verscheidene dagen konden duren en beheerst werden door een alternatieve orde, die de ontkenning van de normale, gevestigde hiërarchie inhield. Hoe dan ook was het telkens een feest te midden van ongekende overvloed, in scherp contrast met het sobere kloosterleven gedurende de rest van het jaar.

BURGERSHUIS

PRAALWAGEN

'AS DE STOET PASSEIRT...'

'Wij houden van het kleinste stukje van de stoet tot de grootste wagen. Chapeau voor de mensen die dat elk jaar opnieuw verwezenlijken. Weer of geen weer, wij staan daar van de eerste tot de laatste wagen, zelfs tot wanneer de vuilniswagen passeert. Zolang we dat kunnen, zullen we dat blijven doen.'

- Benny en Olga, jaarlijkse toeschouwers van de zondagstoet.

De oudste vermelding van een carnavalstoet die door de stad trok, gaat terug tot 1851. De organisatie was in handen van de pas opgerichte *Maetschappy voor de verlustingen van den vastenavond*, een middenstandsorganisatie met als doelstellingen de inwoners van de stad vermaak te bieden, de belangen der herbergiers en andere neringdoende personen te behartigen en de stad uitstraling te geven.

Op Groot Vastenavond, zondag 9 maart 1851, trok in Aalst de eerste Aalsterse vastenavondstoet door de straten met als thema 'Den pleziertrein vertrekkende naar San Francisco en de goudmijnen van Californië'. Deze stoet bestond uit een stoomrijtuig en enkele praalwagens. *'Het vertrek naar Californië verbeeldende met eene improviserende rookende lokomotief aen 't hoofd'*.

In 1858 organiseerde de *Commissie der gemakkelikheden van den carnaval*, wellicht de opvolger van de 'Maetschappy voor de verlustingen van den vastenavond', een liefdadigheidsomwegang. Volgens de liberale krant *Het Verbond van Aalst*, die de carnavalstoet gunstig gezind was, verbeeldde de maskerade onder meer *'de modeziekte der Crinoline (hoepelrokken) en de engelschdolheid, twee plagen, vooral de eerste, die heden heerschend zijn, en niet zelden tot de belachelykste toneelen aanleiding geven'*.

Voor het eerst werd in een carnavalstoet de spot gedreven met de actualiteit, iets wat pas vele jaren later zou uitgroeien tot het handelsmerk van het Aalsterse carnaval.

Door het gebrek aan continuïteit onder de organisatoren was nog lang geen sprake van een jaarlijkse cavalcade. Toch deden voor 1923 minstens achttien cavalcades hun ronde in Aalst. Toen in het midden van de negentiende eeuw de politieke twisten doordrongen tot diep in de samenleving, verdween de middenstand langzamerhand als organisator. Iedereen diende immers partij te kiezen. Samenwerking boven de politieke breuklijnen heen werd heel moeilijk. Het negentiende-eeuwse carnaval kreeg daardoor vooral een politiek karakter. Vooral de strijd tussen

katholieken en liberalen maakte dat beide partijen met elkaar gingen wedijveren bij het organiseren van politieke propagandastoeten tijdens de carnavaldagen. De door de katholieken opgezette 'Buitengewone Cavalcade' op carnavalzondag werd het sein voor de liberalen om een week later ook iets op poten te zetten. 'De stoet der Bokkenrijders', zoals de katholieke stoet werd genoemd, werd viermaal georganiseerd (1867, 1868, 1869 en 1872). Zeker tweemaal deed ook een liberale cortège een rondgang door de stad (1867 en 1868).

In het begin van de twintigste eeuw was het gedaan met het organiseren van carnavalstoeten met praalwagens, verklede groepen en muziekmaatschappijen. Het werd wel de gewoonte dat de verschillende politieke partijen tijdens de vastenavonddagen een 'uitstap met muziek' organiseerden. De liberale *Oude Garde* of *Les Vrais Amis Constants* was de eerste muziekvereniging die van haar jaarlijkse uitstapje op vastenavond een traditie maakte. In 1906 beschreef *De Dendergalm* het initiatief als een optocht met *'honderden en nog honderden gemaskerden'*, die in een *'bonten, vroolijken stoet, dansend en zingend tot het avond werd'* de stad doorkruiste.

Tegen 1910 manifesteerde de liberale muziekmaatschappij zich als de vastenavondvereniging bij uitstek. Op zaterdag zette de harmonie de feestelijkheden in. Gedurende de volgende dagen vonden in de Zonnestraat verschillende bals plaats. Op vastenavond ging de muziekmaatschappij een tweede maal uit.

De Hongaarse meisjes uit Aarschot (1967).

Het confettikanon van De Narrenkop uit Bergen op Zoom.

De giraffen en lantaantjes van de Nic-groep uit Bergen op Zoom.

De Nederlandse trend zette zich in 1965 door. *De Narrenkop* uit Bergen op Zoom verscheen met een confettikanon in première. *De Nic-groep* uit dezelfde Noord-Brabantse carnavalstad stuurde zijn 'Lantaantjes' en 'Giraffen' en een 'Ruitery op slakken', fraaie uitbeeldingen, die echter weldra overtroffen zouden worden door realisaties van de Aalsterse carnavalverenigingen.

AALST KAN HET ALLEEN

In 1968 trokken negentien groepen (vier 'gewone' en vijftien met wagen) door de straten, uit Nederland kwamen enkel nog een paar muziekverenigingen. De Nederlandse groepen hadden afgedaan: steeds dezelfde wagens, die bovendien in stoeten elders ook te zien waren, konden de Aalstenaar niet meer bekoren. De vreemde groepen vertrokken daarenboven onmiddellijk na de stoet, dus de plaatselijke horeca had er ook niets aan. De Aalsterse groepen, die steeds professioneler werkten, vormden de ruggengraat van de stoet. Er werd in 1969 dan ook geprobeerd met vooral Aalsterse groepen te werken. Plus muziekkorpsen, want klankinstallaties op de wagens waren nog niet ingeburgerd. Nieuwe Aalsterse groepen waren dus meer dan welkom, een beetje het omgekeerde van de latere numerus clausus. Meer dan dertig Aalsterse groepen maakten buitenstaanders overbodig.

In 1970 waren er dan ook bijna uitsluitend Aalsterse groepen in de stoet te zien. Acht nieuwe groepen, grotendeels jongeren van 16 tot 25 jaar, verzekerden de toekomst van de stoet. Ook de eerste carnavalgroep die louter uit vrouwen bestond, is dat jaar een feit: de *Koekeloerepoezewoefkes*, gesticht door Emiliëne Brulin. De groep was geen lang leven beschoren, in 1974 stopte ze ermee. In dat jaar wierpen de autoloze zondagen trouwens een schaduw over de carnavaldagen. Gelukkig werd 24 februari 1974 géén autoloze zondag en mocht de stoet gewoon doorgaan.

De Sloebers, thema Expo 1958.

Humor in de stoet, 1959.

Miel Van den Broucke (alias Paco Milou), voorzitter van het *Aalsters Karnavalverbond* AKV, maakte zich in het dagblad *Het Volk* ook zorgen over het groeiend aantal carnavalgroepen. 'Vijftien jaar geleden waren er dertig, nu bijna het dubbele. Dat werd wellicht enigszins in de hand gewerkt door het feit dat het bedrijf Amylum gedurende een paar jaar een aanmoedigingsprijs gaf voor nieuwe groepen. Daar werd echter misbruik van gemaakt, want verdwenen groepen kwamen onder een andere naam als nieuwe groep weer tevoorschijn. Dus viel de premie weg en nu gaat het Feestcomité nog een stap verder: voor de laatste vijf groepen uit de uitslag, wordt geen geldprijs meer voorzien. Dit om de kwaliteit op te drijven. Het AKV is niet gelukkig met die maatregel, maar voorlopig is het de beste oplossing tegen wildgroei.'

POGING TOT INPERKING

In 1989 riepen de stad en het Feestcomité op om kleine groepen te laten fuseren: zo hoopte men een kwaliteitsverbetering te krijgen van de stoet. Kleine groep *De Zieke Zjieratten* en grote groep *Twiekierenniet* waren de eersten die de oproep volgden. Zelf zagen ze het als een 'fusie-experiment', want geen van beide groepen wilde zijn naam opgeven. De samenwerking was een succes. De fusiegroep *De Zieke Zjieratten – Twiekierenniet* behaalde drie keer na mekaar de eerste prijs bij de kleine groepen, in 1989, 1990 en 1991.

Derde winst op rij voor fusiegroep *De Zieke Zjieratten – Twiekierenniet* in 1991 met het thema 'Weir zen as de doeid ver stroisvoegelpoetiek'.

Maar de stoet van 1989 duurde opnieuw van 14 tot 19 uur en dat vond de stad nog altijd te lang. Daarom volgden er in 1990 drastische maatregelen. Praalwagens mochten voortaan nog maximaal 30 meter lang zijn. Voor fanfares was er geen plaats meer in de stoet. Er kwam ook een vorm van kwaliteitscontrole: wie niet voldeed aan de waardigheid van de Aalsterse stoet kon geweerd worden. Dat gold ook voor groepen die hun kostuums hergebruikten. En losse groepen mochten voortaan geen gemotoriseerde voertuigen meer gebruiken.

Maar de belangrijkste maatregel was de invoering van een numerus clausus, een idee waarvoor al jaren geijverd werd door prominenten van de vaste groepen als Willy Van Mossevelde. Het doel was een maximum van vijftig Aalsterse groepen met een minimum van vijftien gekostumeerde leden. Dat lukte ei zo na, er liepen in 1990 uiteindelijk 51 groepen in de zondagstoet.

NOIG

EX AEQUO

In 1987 maakte carnavalgroep *Schiefregt'Oever* een einde aan de heerschappij van *Lotjonslos*, door de overwinning binnen te halen bij de Grote Groepen. Op aangeven van *Lotjonslos*-voorzitter Willy Van Mossevelde bleek echter achteraf dat de deurwaarder een fout gemaakt had bij het optellen van de punten (een formulier was door de regen haast onleesbaar geworden). Na de hertelling had *Lotjonslos* evenveel punten als *Schiefregt'Oever*, waardoor de twee groepen eigenlijk de eerste plaats moesten delen. De 'Wisseltrofee Fons Singelijn' was echter al meegegeven aan *Schiefregt'Oever*, maar vier weken na Aalst Carnaval werd *Lotjonslos* toch nog uitgeroepen tot medewinnaar.

DE RECLAMESTOET

Vanaf de eerste officiële stoet in 1923 werd er ook een reclamestoet aan de cavalcade gekoppeld. Dit hoeft niet te verwonderen. Het in 1919 opgerichte Feestcomité, dat instond voor de organisatie van de eerste stoet, telde meerdere leden die afkomstig waren uit de middenstandsorganisaties van de stad. Zij zagen in die carnavalstoet dan ook een unieke kans om de Aalsterse handelszaken in de kijker te zetten. De krant *De Denderklok* schreef het in 1957 als volgt: 'Het is dan ook een enige gelegenheid voor nijveraars, groot- en kleinhandelaars om een vruchtbare reclame te maken in de reclamestoet die, zoals vroeger, vooraan de stoet wordt geplaatst.'

Om deel te nemen aan de reclamestoet, diende men zich vooraf in te schrijven en moest men een bedrag betalen aan de stad. In 1926 meldt de krant *De Volksstem*: 'Er zal een recht geheven worden van 5 fr. per wiel, met een minimum van tien franken voor ieder reclame.'

Dat de scheiding tussen een praalwagen in de stoet en een reclamewagen soms een dunne lijn was, bewijst een krantenartikel uit 1957. *De Denderklok* schreef: 'De handelaars of nijveraars die wensen aan de stoet deel te nemen met een praalwagen, kunnen gratis ingeschreven worden. Ze moeten nochtans vooraf hun aanvraag richten tot hogergenoemd secretariaat en bij middel van foto's of tekeningen kunnen bewijzen dat het werkelijk om een praalwagen gaat.' Er waren er toen dus ook al die er duidelijk de kantjes af reden...

Toch was niet iedereen onverdeeld gelukkig met het voeren van reclame in de carnavalstoet. Van bij de eerste editie in 1923 schreef een kritische journalist van *De Volksstem*: 'De cavalcade was goed 'in een gestoken'. Jammer, dat de inrichters er reclamewagens hadden toegelaten. Vooreerst zijn die niet op hun plaats in een 'Karnavalstoet' en tweedens verwekken zij min of meer wanorde door het uitwerpen van reclamevoorwerpen. Ook werd algemeen de wensch uitgedrukt, dat zij toekomend jaar uit de Cavalcade zouden gesloten worden, of ten minste van achter aankomen.' In 1995 werd de reclamestoet afgeschaft, omdat het Feestcomité en de stad alle groepen voor het donker werd over de Grote Markt wilden krijgen.

Oorlogsoverwinnaars Churchill, Roosevelt en Stalin maken reclame voor Ajax-driewielerbrommers in de reclamestoet van 1952.

OVERKOEPELENDE VERENIGINGEN

VERENIGING TER BEVORDERING VAN DE AALSTERSE KOMISCHE KARNAVALGROEPEN

In 1955 vergaderden zestien groepen met op de agenda vooral suggesties voor algemene propaganda en een voorstel aan de brouwerijen om een carnavalbier te brouwen. Frans De Boitselier (Prins Carnaval), Gaston Van Den Hauwe (feestleider), Marcel De Bisschop (technisch adviseur), Robert Schoonjans, ondernemer van schilderwerken uit de Pieter Coeckestraat, tevens Catharinist en Feestcomitélid (voorzitter) en Emanuel Beeckman (secretaris) vormden het bestuur. Zij stelden onder andere voor een korte beschrijving van het onderwerp der groepen in het programma-boekje te plaatsen, wat aanvaard werd en nu nog altijd gebeurt. In 1959, het laatste jaar dat de vereniging actief was, heette zij het *Verbond der Aalsterse Komische Groepen*.

AALSTERS KARNAVALVERBOND (AKV)

Deze vereniging werd opgericht in 1968 door Marcel De Bisschop, die meteen de eerste voorzitter werd. Kamiel Sergant volgde hem snel op. Het verbond ijverde voor een stoet met enkel Aalsterse groepen.

In 1970 omvatte het eisenprogramma onder andere:

- ▶ toelagen als voorschot in plaats van enkel de na carnaval uitbetaalde geldprijs;
- ▶ een algemene verzekering voor de groepen;
- ▶ storende scooters van de stoetcommissarissen vervangen door walkietalkies;
- ▶ een vaste werkhul.

Kamiel Sergant vindt met zijn eisenprogramma geen gehoor op het stadhuis. Secretaris van het Feestcomité Henri Van De Perre zit met handen en voeten gebonden. (Cartoon van Frans Wauters)

Dat laatste punt werd een van haar hoofdbekommernissen, toen zij het beheer van de nieuwe werkplek, de Fiber Fleet-site (eigendom van de stad), op zich moest nemen. Later moesten ze dat trouwens ook doen met de opnieuw vrijgekomen Couverture in de Schoolstraat.

In 1974 eiste voorzitter Kamiel Sergant in naam van het Verbond eens te meer inspraak, onder andere in de keuze van de stoetjury en het parcours van de stoeten, alsook meer subsidies (met een voorschot), herwaardering van het Driekoningenfeest (met hutsepot in plaats van een klef broodje) en weer een *Oilsjtersen Auwend* tijdens de Jaarbeurs.

Het bestuur van de vereniging eiste in 1979 dat de Aalsterse groepen niet meer aan andere carnavalstoeten mochten deelnemen. Dit leidde tot een tweespalt, toen een aantal groepen, om hun hoge kosten te kunnen betalen, toch op verplaatsing wilden gaan. In oktober 1979 gaf Kamiel plots ontslag.

DE WERKHALLEN

DE COUVERTURE I

In 1959 had de stad Aalst de gebouwen van de gesloten dekenfabriek La Couverture aan de linkerkant van de Schoolstraat aangekocht om er een stadsfeesthal te realiseren. In de loop

der jaren 1960 nam het aantal Aalsterse carnavalgroepen toe en hun wagens werden steeds groter. De groepen die geen eigen loods hadden, konden dan ook hun wagen in de stadsfeesthal opbouwen, na de Jaarbeurs eind augustus welteverstaan. De zaal aan de straatkant werd vrijgehouden voor onder andere de

prinsenverkiezing. In april 1970 vond een autosalon plaats in de feesthal. De carnavalwagens werden zomaar, zonder de eigenaars te verwittigen, op straat gezet in regen en wind. De wagenbouwers zagen dit als een veeg teken. Terecht: in 1971 verhuurde het stadsbestuur de feesthal aan het textielbedrijf Diddens en Van

Asten. De Couverture zou dus weer een dekenfabriek worden. De groepen die er hun werkplaats hadden, stonden plots op straat. Dit leidde op 30 oktober 1971 tot een protestbetoging door de stad met praalwagens, verkleden en zwarte vlaggen. De door de stad aangedragen oplossing was een veel te kleine, nauwe loods van de Fabeltafabriek te Hofstade, zonder toiletten of andere accommodatie.

DE FIBER FLEET

Als oplossing voor het teloorgaan van de Couverture in 1970 kwam uiteindelijk de site van de ter ziele gegane fabriek van polyesterboten Fiber Fleet in de Hertshage uit de bus. Zij moest echter door de groepen gehoord worden, weliswaar voor een symbolische frank. Het overkoepelende AKV nam die taak op zich en herstelde onder andere op eigen kosten het dak, zorgde voor bijkomende verwarming, bewaking, nieuwe elektriciteit en zelfs een nieuwe toegangspoort. In 1975 wilde het OCMW, dat eigenaar van de Fiber Fleet geworden was, de gebouwen aanwenden voor zijn werkhuisen, maar burgemeester De Bisschop verzekerde dat dit

slechts kon als er een volwaardig alternatief voor de carnavalgroepen geboden werd. Ondertussen waren in 1977 de nieuwe Keizershallen eveneens ter beschikking gesteld van de groepen.

De Fiber Fleet in verval.

Een stuk of zeven groepen, die zich verenigd hadden onder het AVK (*Alles Voor Karnaval*), wensten in 1980 niet mee te verhuizen naar de opnieuw vrijgekomen Couverture. Zij huurden vanaf dan de bouwvallige loodsen van de Fiber Fleet. Dat was een winderig, krakkemikkig gebouwencomplex met lekkende daken. Soms moest men er bij $-10\text{ }^{\circ}\text{C}$ werken, zodat de behangerspap aan de vingers vroom. In de winter van 1981-1982 was het in de vervallen, tochtige, lekkende oude fabriek zelfs tot $-15\text{ }^{\circ}\text{C}$ koud! Ze werd omschreven als 'een tochtgat waar het met de voorbij kou bijna onmenselijk is om in te werken. Alleen in de verste hoek staat een oude kachel te dampen. Als je er enkele stappen voorbij bent, pakt de vrieskou je weer bij de oren.' Het AVK kon uiteindelijk toch tot 1985 van de Fiber Fleet gebruikmaken. Eind april, toen de huurovereenkomst van de stad afliep, werd de werkhalte ontruimd. Plots stonden enkele carnavalgroepen op straat. De site kreeg een nieuwe bestemming: na de afbraak van de loodsen zou er sociale huisvesting komen.

DE COUVERTURE II

In 1980 schoof het stadsbestuur de verantwoordelijkheid voor de huisvesting van de wagens nog maar eens af op het *Verbond*: dat moest de ondertussen opnieuw vrijgekomen Couverture (voortaan door de groepen ook Diddens en Van Asten genoemd) huren, weliswaar tegen een symbolische frank, maar met al de inzet en verantwoordelijkheid van dien. Een kapotte muur, lekken in het dak, problemen met de verwarming... na de sluiting van de Fiber Fleet in 1985 ging het nu ook met de Couverture van kwaad naar erger. In 1988 gingen binnen het stadsbestuur stemmen op om de oude stadshal te verkopen. In 1991 bouwde het AKV in de Couverture nog een nieuwe kantine ter vervanging van het oude feestcomitéhokje. Na de ingebruikname van de nieuwe werkhallen aan de Hoge Vesten kwam de oude Couverture definitief leeg te staan. Op 1 juni 1996 werd afscheid genomen van de Couverture met een feest. De opbrengst zou naar het nog te maken carnavalmonument gaan. Je kon toen zelfs een stukje 'Couverturesteen' kopen (naar analogie met de Berlijnse Muur).

Ambiance tijdens de laatste dagen van de kantine van de Couverture.

DE LOSSE GROEPEN: EEN VERHAAL APART

Er is geen info beschikbaar over eventuele losse deelnemers aan de eerste officiële carnavalstoeten, vanaf 1923. De pers schrijft er niet over. Wil dat zeggen dat de stoet zo goed 'ineengestoken was' dat zij de kans niet kregen om mee te lopen, of werden ze getolereerd omdat ze de stoet niet stoorden?

Over conflicten vindt men ook niets in de kranten, die over zulke dingen nochtans graag berichtten. Anderzijds is het – de Aalsterse mentaliteit kennende – aannemelijk dat toch een aantal carnavalvierders niet zou kunnen wachten om de zot uit te hangen in een evenement met zoveel toeschouwers.

Kleine groepjes, zelfs enkelingen, konden zich inschrijven en ook een prijs behalen. Zo was in de categorie 'minder dan negen personen' reeds in de allereerste stoet (1923) een enkeling: de zogenaamde Lanteerneman (zijn uitbeelding zou best weleens een dronkaard die zich vastklemt aan een lantaarnpaal geweest kunnen zijn). In 1928 noteren we twee ingeschreven enkelingen: *Man met limonadeflesstopsels* en *Boer op nen slijpsteen*.

Eigenlijk zijn alle losse groepen schatplichtig aan *De Gesdoikers*, die van 1934 tot 1939 als losse groep in de stoet opstapten met een komisch bouwsel. De notoire carnavalvierders staken de draak met de tram (1935 en 1939), de zeppelin (1936) en het huwelijk van Juliana en prins Bernard (1938). Op bals brachten *De Gesdoikers* ook komische opvoeringen. Het trekpaard van de groep was ongetwijfeld Gust Van der Stock, beter gekend als Gust van Pie Kees of Gust Kees, die een kaaswinkel in de Hoveniersstraat had. Het lokaal van *De Gesdoikers* bevond zich in de Korte Nieuwstraat in café In den Engel (de latere Amber).

NAOORLOGS

Een niet-ingeschreven groep in 1948 was *De Lesberen*, bestaande uit een aantal Aalsterse studenten. Zij parodieerden de bouw van een nieuwe stadsschouwburg (een onderwerp dat nog dikwijls aan bod kwam, in 1970 zou de vaste groep *Lotjonslos* dat onderwerp nog eens aansnijden). In 1949 gingen *De Lesberen* kamperen. Hun tent werd op een kar gezet en door twee paarden getrokken. Onder andere Dolf Van den Bergh en Herman Louies maakten er deel van uit.

De Lesberen in 1948.

officiële affiche uitgebracht. Na de eerste keer in 1968 verspreidde de stad nog tweemaal een alternatieve grote affiche: in 1976 met een ontwerp van Frans Wauters en in 1991 met een van Jozef (Jef) Van Den Steen.

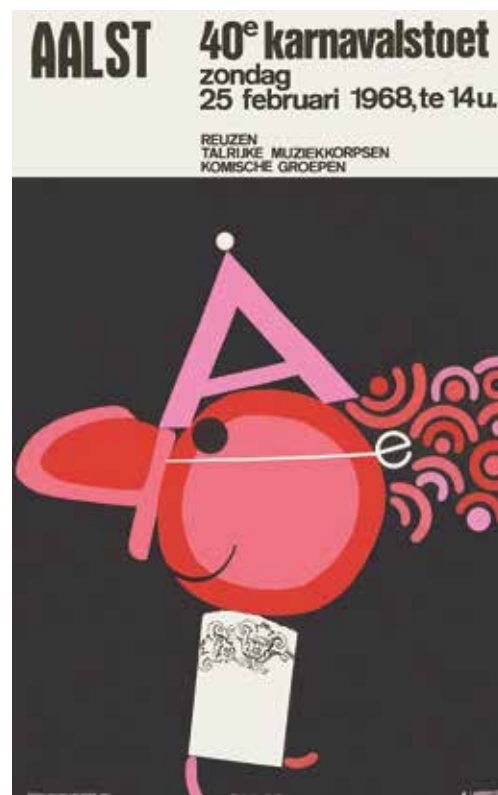
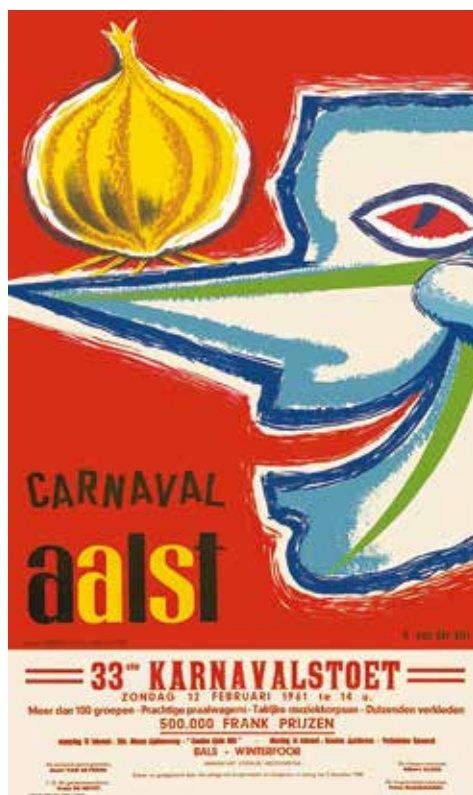
Voor de jubileumeditie in 1978, de vijftigste carnavalstoet, werd geen wedstrijd uitgeschreven. De stad gebruikte opnieuw het ontwerp uit 1927. Het kreeg wel een extra accent in de vorm van een knipogende, gelauwerde ajuin van de hand van Frans Wauters. In 1985 wilde het Feestcomité een meer inspirerende affiche, omdat ieder jaar nagenoeg altijd dezelfde elementen werden afgebeeld. Daarom opteerde het comité ervoor om te werken met een kleurenfoto. Ook in het daaropvolgende jaar werd gebruik gemaakt van een foto. In 1987 keerde men echter terug naar getekende affiches, waarvoor een wedstrijd werd uitgeschreven.

Van 1987 tot en met 1989 won Jef Van Den Steen de wedstrijd met zijn ontwerpen. Ook in 1991 was de affiche van zijn hand.

In 1997 stapte het Feestcomité af van de wedstrijdformule en stelde een ontwerperscollectief aan, bestaande uit André Van Schuylenbergh, Piet De Koninck, Geert De Wolf en Chris De Winne.

Zij moesten om de beurt instaan voor het ontwerp van de affiche en bijhorende postkaart en sticker. Maar ook op het systeem van een ontwerperscollectief kwam kritiek en voor carnaval 2001 organiseerde de stad opnieuw een affichewedstrijd. De winnaar kreeg 1000 euro. In 2008 ontving het stadsbestuur 23 ontwerpen, maar die werden allemaal afgewezen. De stad Aalst vroeg hierop aan Gilles Van Schuylenbergh om drie ontwerpen in te leveren, waaruit het schepencollege dan de affiche voor 2008 zou kiezen. Vanaf 2009 hernam de stad zijn jaarlijkse wedstrijd. Sinds 2013 prijkt de carnavalaffiche jaarlijks in reuzeformaat op de toren van Tereos (Amylum), een fabriek midden in het stadscentrum, die trouwens in de stoet geregeld door de mangel gehaald wordt.

De keuze van de affiche zorgt elk jaar voor verdeelde meningen en zelden zijn alle Aalstenaars het allemaal eens over het ontwerp. Dat had tot gevolg dat er sommige jaren ook alternatieve affiches opdoken. Niet zelden waren deze populairder dan de officiële. Omdat er in 2021 vanwege de covidmaatregelen geen carnaval gevierd werd, verscheen er ook geen affiche. Carnavalsgroep *De Bijen Trezen* vond dat niet kunnen en liet een affiche ontwerpen door Bram De Baere. Die affiche werd uitvergroot opgehangen op de fabriekstoren van Tereos.

Keizers onder elkaar: Don Camillo bezoekt in 1963 het graf van Fransky. Ook nu nog worden de overleden carnavalisten herdacht op de zondag voor carnaval.

